

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΘΕ.Μ)

Σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Διεύθυνση: Αμερικής 17- 4ος Όροφος -106 72 Αθήνα

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΘΕΜ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Όλα δείχνουν ότι το 2017 θα είναι μια χρονιά που θα ενταθούν οι συζητήσεις και αντιπαραθέσεις σχετικά με υδατικά-περιβαλλοντικά θέματα της Θεσσαλίας. Βασική αιτία είναι η διαδικασία αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης (Σ.Δ.) που δρομολογήθηκε από το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος και την Ειδική Γραμματεία Υδάτων.

Ως γνωστόν το 2010 η χώρα μας, έστω και με μεγάλη καθυστέρηση, προχώρησε σε ένα σημαντικό βήμα εκσυγχρονισμού ενσωματώνοντας στην Ελληνική Νομοθεσία την οδηγία 60/2000 της Ε.Ε. που αφορά στην Διαχείριση των Υδάτων και στην παρακολούθηση και αναβάθμιση όλων υδατικών συστημάτων (ποταμοί, λίμνες, υπόγεια κλπ). Το 2011 το αρμόδιο Υπουργείο εκπόνησε μελέτες για τα Σ.Δ. σε όλα τα υδατικά διαμερίσματα της χώρας. Οι μελέτες αυτές τέθηκαν προς διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους πολίτες, τους χρήστες νερού και τους φορείς σε κάθε περιοχή.

Στη Θεσσαλία η διαδικασία αυτή αφορούσε στις δύο όμορες λεκάνες του Αχελώου και του Πηνειού. Όπως ήταν φυσικό για την λ. Πηνειού οι μελέτες κατέγραψαν το τεράστιο έλλειμμα εκατοντάδων εκατομμυρίων κυβικών μέτρων νερού και αναπτύχθηκαν διάφορα σενάρια για την κάλυψή του. Ας σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τους κανόνες της νομοθεσίας, στο κάθε Σ.Δ. προβλέπεται η εκπόνηση ενός ισοζυγίου (διαθέσιμοι υδατικοί πόροι - καταναλώσεις) το οποίο υποχρεωτικά θα είναι ισοσκελισμένο. Τελικά η τότε κυβέρνηση, με βάση τις μελέτες και τα στοιχεία της διαβούλευσης που ακολούθησε, κατέληξε να κάνει δεκτές δύο βασικές παραδοχές ώστε να «κλείσει» το έντονα ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο της λ. Πηνειού.

- Θεωρήθηκε ότι κατά τα επόμενα χρόνια, με βάση τα μέτρα που προτείνονται στο Σχέδιο η κατανάλωση υδατικών πόρων από όλους τους χρήστες θα μειωθεί συνολικά κατά 25%.
- Επειδή, παρά τη μείωση του ελλείμματος με την προηγούμενη παραδοχή και πάλι το έλλειμμα παρέμενε σε υψηλά επίπεδα, θεωρήθηκε ότι αυτό θα καλυφθεί μελλοντικά με την μεταφορά 250 εκατ. κ.μ. από τον Ταμιευτήρα Συκιάς επί του Άνω Αχελώου. Με την απόφαση αυτή αποφεύχθηκε η επιλογή άλλων επώδυνων για τον αγροτικό πληθυσμό σεναρίων όπως π.χ. η **δραστική μείωση αρδευόμενων αγροτικών εκτάσεων και η μετατροπή τους σε ξηρικές**. Ταυτόχρονα οι δύο παραδοχές που αναφέραμε ουσιαστικά διαμόρφωναν και την κατεύθυνση στην οποία θα έπρεπε λογικά οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς να κινηθούν από εδώ και στο εξής ώστε η κάλυψη του ελλείμματος να γίνει πράξη στο σύντομο μέλλον.

Τελικά, τον Σεπτέμβριο του 2014 η τότε κυβέρνηση ενέκρινε τα Σ.Δ. για τις λ. Πηνειού και Αχελώου. Εφέτος, το 2017, συμπληρώνονται πλέον έξι χρόνια από την εκπόνηση των πρώτων μελετών για τα υδατικά διαμερίσματα, οπότε η κυβέρνηση, με βάση τους κανόνες της οδηγίας, προχωρά στην πρώτη αναθεώρηση των εγκεκριμένων Σχεδίων.

Τα δύο μισά αυτά χρόνια που πέρασαν από την έγκριση των Σ.Δ., παρά την ύπαρξη συγκεκριμένων κατευθύνσεων και μέτρων, σε ότι αφορά στο υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας υπήρξε πλήρης αδράνεια. Ούτε κάποια ουσιαστική εφαρμογή μέτρων υπήρξε, ούτε εργάστηκε κανείς για την ενίσχυση των διαθεσίμων υδατικών πόρων, ούτε φυσικά ασχολήθηκαν με ένα πρόγραμμα σταδιακής μείωσης των καταναλώσεων. Ειδικά στο επίμαχο θέμα της προσθήκης νέων ποσοτήτων υδάτων στο ισοζύγιο στην κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-Οικολόγων υπήρξε βαθύ ρήγμα ως προς την πολιτική που θα ακολουθήσουν. Ο Υπουργός Υποδομών κ. Σπίρτζης ανακοίνωσε στη Βουλή (δες σχετικά link) * αλλά και πρόσφατα στα ΜΜΕ * ότι θα ολοκληρωθεί ο ταμιευτήρας Συκιάς και η σήραγγα μεταφοράς (Πευκοφύτου). Αντίθετα άλλα στελέχη της κυβέρνησης (π.χ. κ. Σκουρλέτης δες σχετικά link) ** ή/και του κόμματος δηλώνουν μεν αντίθετοι στην μεταφορά (εκτροπή όπως το ονομάζουν) υδάτων προς λ. Πηνειού χωρίς όμως να εμφανίζουν ή έστω να επεξεργάζονται ένα σχέδιο για την τύχη των έργων αυτών. Ακούμε αόριστα

για κατεδάφιση, καθαίρεση, «ανάπλαση» κ.α. φαίνεται όμως ότι κανείς τους δεν αποτολμά να προσδώσει δημοκρατική νομιμοποίηση (π.χ. μια Υπουργική Απόφαση ή, κατά μείζονα λόγο, μία απόφαση της Βουλής) για τον παραλογισμό της κατεδάφισης σχεδόν ολοκληρωμένων χρήσιμων έργων (Συκιά και σήραγγα), τα οποία έως σήμερα έχουν απορροφήσει σε πραγματικές τιμές κοντά στα 400 εκ. ευρώ.

Παράλληλα μέσα σε αυτή την κατάσταση συγχύσεων στην κυβέρνηση (αναλόγως των προσωπικών απόψεών του λειτουργεί ο καθένας που κατέχει μία θέση ενεργή) μένει ανοιχτό και το ζήτημα της κάλυψης του υδατικού ελλείμματος της λ. Πηνειού. Έτσι ο κ. Σκουρλέτης ανοικτά δήλωσε ότι η αναθεώρηση των Σ.Δ. θα χρησιμοποιηθεί για να φύγει η «εκτροπή Αχελώου» από το νέο Σχέδιο που θα προκύψει, ασκώντας αντικειμενικά με τον τρόπο αυτό πίεση και κάνοντας παρέμβαση στους ανεξάρτητους μελετητές της αναθεώρησης να βρουν κάποια «μαγική» λύση ώστε να κλείσει το ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο. Κατά την άποψή μας κάτι τέτοιο θα μπορούσε να συμβεί μόνο με «μαγείρεμα» των πραγματικών στοιχείων, εκτός εάν η κυβέρνηση επέλεγε κάποιο από τα επώδυνα σενάρια για τους αγρότες και το περιβάλλον (όπως π.χ. η ανεπανόρθωτη καταστροφή του υπόγειου υδροφορέα). Και όλα αυτά αγνοώντας πλήρως το γράμμα και το πνεύμα της ελληνικής νομοθεσίας και της οδηγίας 60/2000 και παραβιάζοντας τους κανόνες της επιστημονικής και όχι μόνο δεοντολογίας.

Δεν γνωρίζουμε που θα καταλήξουν οι εσω-κυβερνητικές και εσω-κομματικές αντιθέσεις. Δεν γνωρίζουμε επίσης πως θα χειριστεί το ζήτημα αυτό ο νέος αναπληρωτής Υπουργός Περιβάλλοντος κ. Σωκράτης Φάμελλος. Ένα είναι βέβαιο, στο θέμα των έργων Άνω Αχελώου η κατάσταση έχει «ξεφύγει» και οι κυβερνώντες δυσκολεύονται να την διαχειριστούν διότι παραδοσιακά ο φανατισμός τους ενάντια στα έργα αυτά οδηγεί, δυστυχώς, σε αδιέξοδα και συγχύσεις που η σημερινή κυβέρνηση τα βρίσκει μπροστά της είτε πρόκειται για το ΥΗΕ Μεσοχώρας είτε τώρα στα Σχέδια Διαχείρισης, όπου, εάν αποτολμήσουν τέτοιου είδους λαθροχειρίες στα στοιχεία ή επιλέξουν ανεφάρμοστες πολιτικές, θα βρουν μπροστά τους μεγάλες αντιδράσεις.

Από την πλευρά της ΕΘΕΜ, με όση δύναμη έχει η δική μας φωνή, καλούμε τους αρμόδιους στην κυβέρνηση :

- Να αποφύγουν να εμπλέξουν την διαδικασία των νέων Σχεδίων στις εσωτερικές τους διαφωνίες. Να εγκαταλείψουν τις εκ των προτέρων παρεμβάσεις στα συμπεράσματα των μελετών που εκπονούνται. Ας επιτρέψει να ολοκληρωθεί το επιστημονικό έργο, να παρουσιαστούν οι εναλλακτικές λύσεις για την κάλυψη του αδιαμφισβήτητου υδατικού ελλείμματος, να ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη από τη νομοθεσία διαβούλευση και τότε η κυβέρνηση, ελπίζουμε υπεύθυνα, να επιλέξει πως θα πορευτούμε για την επόμενη βετία.
- Εφόσον στην κυβέρνηση δεν έχουν προς το παρόν διαμορφώσει μια αδιαμφισβήτητη και δημοκρατικά νομιμοποιημένη θέση για το θέμα της ενίσχυσης της λ. Πηνειού με μεταφορά ή όχι από τον Αχελώο, ας εργαστούν τουλάχιστον, όπως επανειλημμένα τους έχουμε προτείνει, στον σχεδιασμό και προγραμματισμό έργων ταμίευσης ΕΝΤΟΣ της λ. Πηνειού. Η επί διετία αδράνεια αποδεικνύει ότι τα όσα, έστω αόριστα, αναφέρουν στο πολιτικό τους πρόγραμμα για τα έργα αυτά περιμετρικά του Θεσσαλικού κάμπου, δεν τα εννοούν και τα χρησιμοποιούν μόνο ως αντι-επιχείρημα στην πολιτική όλων των προηγούμενων κυβερνήσεων για την εκτροπή Αχελώου. Αλλά και εάν ακόμα πρόκειται για ειλικρινή πολιτική τους θέση, φαίνεται ότι είναι τελείως ανέτοιμοι να ασχοληθούν με το θέμα. Και οι δύο εκδοχές τους χαρακτηρίζουν αρνητικά.
- Να μεριμνήσουν για την καλύτερη οργάνωση του τομέα ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ της πολιτικής υδάτων που τα Σχέδια προτείνουν. Η αδυναμία είναι προφανής και η πρόταση των Θεσσαλών Αυτοδιοικητικών και των επιστημονικών οργανώσεων είναι η θεσμική παρέμβαση με δημιουργία ειδικού φορέα διαχείρισης υδάτων.
- Για την «εκτροπή Αχελώου» θα το πούμε για μία ακόμη φορά. Τα «υπέρ» ή «κατά» της εκτροπής (δηλαδή της μεταφοράς μίας ποσότητας υδάτων από τον Ταμιευτήρα Συκιάς επί του Αχελώου στην λεκάνη Πηνειού) κυριάρχησαν -πολύ λογικά- κατά την δεκαετία του 1980, όταν δηλαδή διεξάγονταν η συζήτηση εάν πρέπει ή όχι να γίνουν τα αναγκαία για την μεταφορά έργα (Συκιά, σήραγγα). Η απόφαση, της περιόδου εκείνης, καθόλα νόμιμη και δημοκρατική, ήταν τελικά το φράγμα της Συκιάς και η σήραγγα Πευκοφύτου να υλοποιηθούν. Σήμερα και τα δύο έργα είναι προχωρημένα (ποσοστό 65% και 85% αντιστοίχως), ως γνωστό όμως σταματημένα λόγω εξωγενών παραγόντων (αποφάσεις δικαστηρίων, ελλιπής χρηματοδότηση, διάφορες αδυναμίες κλπ).

Η άποψή μας είναι ότι τα έργα του Άνω Αχελώου πρέπει να ολοκληρωθούν και να λειτουργήσουν κατ' ελάχιστο ως ενεργειακά ώστε να αποσβεστούν. Όσο για την μεταφορά στη ΛΑΤ Πηνειού για κάλυψη των όποιων ελλειμμάτων που κάθε φορά θα προκύπτουν από τα Σχέδια Διαχείρισης, αυτό θα αποτελεί αντικείμενο διαβούλευσης κάθε 6 χρόνια ανάμεσα στους ενδιαφερόμενους χρήστες, τους φορείς τους, την Αυτοδιοίκηση και τελικά την κυβέρνηση που θα βρίσκεται στην εξουσία. Με βάση τον χρόνο ζωής αυτών των έργων, η οποία σημειωτέον υπερβαίνει τα 100 χρόνια, η διαδικασία αυτή αναμένεται να πραγματοποιηθεί πάρα πολλές φορές από τις επόμενες γενιές σε αυτόν τον τόπο. Κατά την κρίση μας κανείς δεν έχει δικαίωμα, ανεύθυνα και τυχοδιωκτικά, υπηρετώντας δικές του ιδεοληψίες, να στερήσει αυτό το δικαίωμα στους μελλοντικούς χρήστες των Θεσσαλικών νερών. Συνεπώς τα ΝΑΙ/ΟΧΙ στην μεταφορά (εκτροπή εάν επιθυμείτε) πλέον δεν έχουν κανένα νόημα και όλο και περισσότερο οι πολίτες αντιλαμβάνονται πως πρόκειται για τεχνητές αντιπαραθέσεις εντυπώσεων και τίποτα περισσότερο.

Τέλος για τις ανεύθυνες απόψεις που διατυπώνονται για «κατεδάφιση» των έργων που έγιναν έως τώρα ή για «ανάπλαση» επί του Άνω Αχελώου (μια νέα πιο ανώδυνη διατύπωση για άμβλυση των εντυπώσεων του κοινού που τους παρακολουθεί) είναι καλύτερα να το ξεχάσουν όσοι το διατείνονται. Δεν πρόκειται άλλωστε για δικά τους προσωπικά χρήματα που επενδύθηκαν σε κάποιο ιδιωτικό έργο και τώρα απαιτούν την καθαίρεσή του. Είναι χρήματα και έργα που ανήκουν σε όλους μας και κανείς, ούτε ο λαός ούτε η δικαιοσύνη, θα τους επιτρέψουν να πραγματοποιήσουν τις ανεργάτιστες και εμμονικές ιδέες τους. Όσο πιο γρήγορα το αντιληφθούν τόσο λιγότερο εκτεθειμένοι θα είναι.

Μάρτιος 2017

Γιάννης Καλλές,

Πρόεδρος Εταιρίας Θεσσαλικών Μελετών (ΕΘΕΜ)

*

<http://www.elftheria.gr/%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1/item/150076-%C2%AB%CF%80%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BD%CE%BF%C2%BB-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%83%CF%80%CE%AF%CF%81%CF%84%CE%B6%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CF%86%CF%81%CE%AC%CE%B3%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%85%CE%BA%CE%B9%CE%AC%CF%82.html>

http://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/2015_12_18_apantisi_spirtzi_gia_erga_ahelooy.pdf

**

http://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/2016_04_11_apantisi_skoyrleti_gia_mesohora.pdf

http://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/2016_02_04_dimosieyma_eleytherias_-_diloseis_skoyrleti_gia_aheloo_0.pdf